

اشنائی با شهید عراقی از دوران کودکی و حضور در بسیاری از
عمر صههای جدی و دشوار مبارزه، خاطرات قدیریان را از اعتبار و
روزش ایامی برخوردار می‌سازد که برای پژوهندگان تاریخ معاصر
سیاست‌پروردگاری را تأثیرگذارد.

سپر بلای دیگران بود...

نواب و مرحوم واحدی صحبت‌های آتشین می‌کردند و درباره گرفتاری‌های ائمه در حکومت‌های طاغوت زمان خودشان، حرفاً هائی می‌زند که به حکومت می‌خورد و ماجوانها شان آ-

خوسمانی می‌داند.
پس از شهادت مرحوم نواب صفوی تا شروع نهضت امام
کروگه شیعیان و مسجد شیخ علی فعالیت‌های نسبتاً منسجمی
داشتند. آیا از این طی هم با شهید عراقی داشتند و به منزل امام
کوچک و نسبتیان ساخته‌مانند (و، و، دادگستری) و س خانان بیشتر

داشت. مطقبه پنجم آن ساختمان بودم و بخشی هم داشتم که بجهای تمرين ورزشی می گردند و کتاب می خوانندند. ما در آنجا جذب گروه شیعیان شدیم که مسئول آن آقای حسی خود و وقتی او به انحراف کشیده و جدا شد و مرحوم حاج صادق امدادنی، از گره شیعیان جدا شدیم و رفته به مسجد شیخ علی. در مسجد شیخ علی هم بنده و مرحوم حاج صادق و آقای حاموشی برپانه رسیدم و مرحوم آقای یزدی زاده بزرگ، مسجد را ساخت. مرحوم حاج صادق همه را استبدانی کرد بود. یک دسته را بنده تعلیم می دادم، یک دسته را که سنتان بالاتر بود، آقای اسلامی تعلیم عربی می داد و یک دسته را هم خود حاج صادق. همه

ما راه حود ایتسال درس می داد وی حود اینها پیش مرخوم شاه هجری خان درس می خواندند. مرخوم شهید عراقی به مسجد شیخ علی رفت و آمد داشت، ولی با یهجه های امین الدوله کار می کرد و اینها مجموعا هشت مؤلفه شدند. ما شب های جمعه برای اینها مسجد امین الدوله را فریم و آنها صبح های جمعه برای کمیل بن عاصی را مسجد امین الدوله را فریم و آنها صبح های جمعه برای خواندن دعای نابد به مسجد شیخ علی می آمدند و ارتباط به این

این ارتباط در دوران آغاز نهضت امام و پیش از شکل‌گیری سهل وجود داشت.

هیئت های ملی ملعنة اسلامی خواهه ادامه داشت.
حاج مهدی، میدانی را ترقیباً گرفته بود. دفترش نزدیک میدان
خراسانی بود و در آنچه کار ارجام گردید مبارزاتی نداشت.
یک لحظه کوتاه نمی آمد، یعنی در تمام مبارزات که پیش می امد،
گروه حاج مهدی عراقی، گروه بجهاتی بازار دوزاد و گروه
مسجد شیخ علی یا همدمیگر همراه بودند و در زمینه پیش
اعلامیه ها، نقش بسیار مهمی را ایفا کردند. حاج مهدی در زمینه

چاپ اعلاءیهها و پخش انها بسیار کمک می‌کرد. ما در خیابان نوروزخان چایخانه‌ای به اسم ایرانیان داشتیم. وقتی مردمستگیر کردند و چایخانه را گرفتند، حتی یک فرمانروی از نوادم، ما شهبا در آن چایخانه بودیم و مرحوم آشیخ فضیل الله محلاتی می‌آمد و اعلام‌اللهمیه‌ای حضرت امام را بررسی می‌کرد. ما یک چاپ آن را می‌گرفتیم و بعد ایشان را دید و غلطگیری می‌کرد و با همه مادر و مسامع است یک بعد از نصف شب برای چاپ اعلاءیهها می‌آمدیم که دیگر کسی متوجه شود. من به حاج مهدی گفتم که ساعتی بعد از نصف شب از خانه به چایخانه آمدن خلیل کار سختی است. برایم دوچرخای تهیه شد و من با آن می‌آمدم و دوچرخه

اینها را در مسگر آباد بالا و نزدیک خیابان خاوران دفن کردند. ما می خواستیم برویم که دیدیم پلیس، راه راسته و تیرهای هم شلیک می کند و نمی گذارد وارد شویم. بیچاره امدادن عقب. آنها شهدا را در جاهای مختلف به قاصله حدود ۱۰۰ متر از یکدیگر دفن کردند. ما محل را شناسایی کردیم و قبرهای اینها را به شکل تپه بالا اوردهیم که عکس های آنها موجود است. اینها جزوی ترکیت کردیم که از مسگر آباد که وارد می شدیم. بر جستگی قبر اینها کاملاً پیدا نبود. روی قبرخانه اشان هم آجر گذاشته بودیم که صاف می گرد و مایا می رفتیم و همان کار را تکرار می کردیم. تا زمانی که نزدیک پیروزی انقلاب شد. مرحوم حاج آقا سعید امامی در زمان دفن جنازه های امانت کرده بود، لذا حاج مهدی عراقی ماشین آورد و تعدادی از دوستان، بسیج شدند و نیش قبر و جنازه ها را به این بلوغه مبتل کردند. کوچه کشا سعی کردند با برگزاری سخنرانی و انجام تظاهرات، این شهدا را مصادره به مطلوب کنند که با هوشیاری شهید عراقی و دوستان دیگر، این توطنه شان عقیم ماند.

همیشه سعی می کرد خودش را فدا
دیگران کند. زیاد به فکر خودش و زندگی
و جمیع اوری مال نیوید. همیشه می کوشید
مشکلات بچهها را حل کند. در خطروها
همیشه خودش را جلو می انداشت و
نمی خواست دیگران گرفتار شوند. در
زمان پهلوی که مبارزه فوق العاده دشوار
بود، همیشه دلسوزانه پیش می آمد و سعی
داشت سینه سپر کند که دیگران لو نرونده.
سرخستانه مبارزه می کرد.

من از آن جلسات، یکی دو تا را خوب به یاد دارم یکی مسجد لرزاده بود که من وقتی وارد شدم، حاج مهدی بازودنی به من داد و من کنار ستون مسجد لرزاده به عنوان انتظامات استادم، ما خیلی توجیه نبودیم، ولی فدایان اسلام از نظر شکلی سیستمی داده بودند که خیلی شنگ بود، جوان اصولاً دنبال مبارزه می‌گرد، ما هم همین طور بودیم، مثلاً حمام هست و قیچی همراه خالوند همان به مسافتی مر رفیم، شعار می‌دادیم: ایه روح پر یقین سرسلسله ایشان اسلام، رفتار ایام‌الحسین (ع) صولات و صولات من کریم، همه برمی گشتند و متوجه می‌شندن که ماز فدایان اسلام هستیم، یاد می‌آید که در جلسات مسجد لرزاده، مرحوم

بولن آشناي شما با شهيد عراقي چگونه بود؟
نزل ما در پاچنار، گذرقلی و درست پشت منزل شهيد عراقي
رسود و ما از بچگي با هم آشنا بوديم و ارتباط نزيك داشتيم.
ساهه چهار سال فاصله سبي با هم داشتيم، ولی اين تابيرى در
فاقت مدت داشتيم. ايشان از همان بچگي خوش و خروش خاصى
داشت، ادم دلسوز و رفيفي بود و خيلي زود به ديرگان م gio شد.
اعقا عقاقي بود و دلسوز تقلابيون و سکاني بود که دنبال برانداني
حکومت پهلوی بودند. از زمانی که مبارازات شروع شد، يامبارزین
مرماراهى مى كرد. هميشه سبي مى كرد خودش را افادى ديرگان
شنند. اين روحه خيلی مهم است. زياد به فكر خودش و زندگى
جمع اورژانس مال نبود. هميشه مى كوشيد منكلات پيچهها را حل
شوند. در خط راه هميشه خودش را جلوى امن انداده و نمي خواست
گيرگان گرفتار شوند. در زمان پهلوی که مبارازه فوق العاده دشوار
بود، هميشه دلسوزها پيش مى آمد و سعي داشت سبيه سپر کنند که

بر پرهای که امام راحل به معموی آنچمن‌های ایالی و ولایتی عتراف کردند، اوین کسی که دستگیر شد، من بودم و در آن قطعه مرحوم حاج صادق امانی و حاج مهدی عراقی خلیلی کمک کردند. همیشه دنبال این بودند که سیستم ساواک به هم برپرید، یعنی همیشه ماموران مردم را به چالش می‌کشیدند. مثلًاً اگر فرار و در اعلامیه‌ای پخش شود، جزوی پخش کردند که اینها کجای شوندند که این نیزه‌ها کجا بودند و چگونه تواستند این کار را جامد نهادند. همیشه دنبال این بود که کمک مرحوم حاج صادق، سلاطینه کرد و داشت و شهید عراقی نوشی طبیعی داشت و همیشه دنبال این بود که اینها بودند پرسیدهم: «چه جوری؟» کفت: «بجهما و رازند کار تمام شد.» پرسیدهم: «چه جوری؟» کفت: «بجهما و رازند پرسیدهم: «چه خبر دارم چه شد.» پرسیدهم: « حاج من هم سریع ادم و زیرک خبر ندارم چه شد؟» پرسیدهم: « حاج اینها بجهما و رازند!»

هرحال و را برید تماس خیابان نوروزخان و سوار ماشینش کردم رفته و بعد هم البته دستگیر شد. در تور مصادر شهیدان خارجیان، غفار نهضتی و نیکنام زاده ریاظ مرحوم حاج صادق اسلامی نقش اساسی داشتند، اما متوجه هر کدام این جریان حاج بهله‌ای بود. وقتی این عزیزان محکمه و بعد شهید شدند، اول صحیح بوز بعد، من مطلع شدم و به حاج آقا سعید امانی خبر دادم، البته نسب قبل به آنها گفته بودند که بیانید و با آنها دیدار کنید، ولی اطلاع داشتندند که شب آخر است. صحیح من اطلاع پیدا کردم که جنازه من شهدا را داردند که در مسگر آباد دفن کنند. من به منزل حاج آقا سعید اسلامی دادم و خواجه‌اده امانت، ولی از مسگر آباد به طرف پایین، نگذاشتند سپس جلو بروند. راه را بستند. ما شست نیزه‌ها را که بر طرف کفره بودند و پیچه‌ای امدادن در میدان خرسان

جمع شدند که به طرف سکرپتیک ایاد حرکت کنند. مسکر آباد قائم که مرحوم خلبان، طهماسبی در آن دفن است، نزدیک است، ولی

حاج مهدی عراقی هدایتگر قضایا بود. همه ما متمهم بودیم و مرتبی مارا دستگیری کردند. خودم من ۱۷ بار دستگیر شدم، لذا اینها می دانستند محکم قضیه کیست. حاج مهدی همه کارها را هدایت می کرد و البته کاهی هم حضور داشت.

با شهادت حاج آقا مصطفی مبارزات شدت پیشتری بافت و

شهید عراقی نیز که تازه از زندان آزاد شده بود، پیش از پیش

فعال شد، آیا این موضوع مسیو ب به سابقه ای از ارتباط شهید

عراقی با حاج آقا مصطفی خمینی بود؟

کارهای اجرائی گروه ما در اختیار من و حاج آقا رفیق دوست بود.

پول و وجه کار ایشان تهیه می کرد و کارهای اجرائی را من

می کردم. حاج مهدی دادیت می کرد و حاج آقا مصطفی کمک

کرد، لذا وقتی حاج آقا مصطفی به مکه رفت، در آنجا به حاج آقا

اسلام الله بادامچان گفته بود: «وضعیت حاج مهدی را در حالت است؟»

حاج اسلام الله گفته بود: «وضعیت حاج مهدی را در حالت است؟» گفته بود: «سلام

مرا به ایشان برداشتیم». حاج آقا مهدی کسی بود که اخبار جامعه

و اقدامات پیچه ها را به اطلاع امام می رسانست. رابط هم حاج آقا

مصطفی بود. ما هر وقت می رفتیم، کنار حاج آقا مصطفی بودیم.

اینها فکر می کردند ما با حاج آقا مصطفی ارتباط داریم و حالا که

آمدیم مکه، اعلامیه اورده ایم که بایشان بدهیم. ما اصلاً اینجا با

حاج آقا مصطفی دیار نکردیم، ولی موقع برگشتن چمدان های

ما را گرفتند و ما در گیر شدیم. یک بار هم موقعی می رفتیم،

چمدان های ما کم شد و سر برای چند دنیال چمدان هایمان

گشته اند. گفتند چمدان های رفته ایالا و کم شده. خوشبختانه

پول هایمان همراهان بود و رفیق و سوابی ضروری خود را

تغییر کردیم، ولی هرچهار دوین و سوابی ایان قبیل داشتیم،

گم شد و هرچهار پیگیری کردیم، چیزی دستگیرمان نشد. بعد از

در استان سواوک که بررسی کردیم، دیدیم سواوک چمدان های ما

را برده و چون آنها را تکه تکه کردند، دیگر به ما برگردانه. در هر

صورت حاج آقا مصطفی خودش هم در هدایت کارهای اجرائی

بود، همن طور حاج مهدی، پس از شهادت ایشان در جاهای

مختلف از جمله مسجد ایارک، مسجد لرزاده، مسجد حاج ابوالفتح

و مسجد جامع، سوم و هفتم و چهلم گرفتیم و ما را در همین

اثانگیر کردند.

بعد از انقلاب هم این ارتباط ادامه داشت؟

شهید عراقی از امام که برای بنیاد مستضعفان حکم گرفت. بک رو

مرها صد و گفت: «ایا من کمک کن. گفتم: «جه کمکی؟»

گفت: «ما چهار ایار چند هزار متري توی کرج زده ایم و اثاث

طاووتی را برداشیم آنچا کمک کن اینها فروخته بشوند، پول

اینها را بدینم خدمت حضرت امام در این زمینه خیلی کمکش

کردیم.

وقتی گروه فرقان شروع به کار کرد، تعدادی از آنها را دستگیر

کردیم و به اوین آوردم و بعد هم شهید لاجوردی مسئولیت

کار را به عهده گرفت. همان روزها به حاج مهدی گفتیم که اینها

شما را می زنند، ولی نمی بذریت. موقعی که گروه فرقان آنها را

زدن، من در بیهودستان ایرانشهر بالای سرشان رفتم. آن موقع من

نامنده دادستان بودم. بعد گروه فرقان را گرفتند و این گروه در

سال ۵۹، طواری سسته شد و همه آنها دستگیر شدند. تعدادی

با همت شهید لاجوردی هدایت شدند و بعد به چیزها رفتند و

شهید شدند و عدهای هم که گوردنی در راس آنها بود، به درک

واصل شدند.

گودرزی مهره سازمان منافقین بود. آنها می دانستند

که شهید مهدی عراقی بازیو امام است و رابطه

تیگانگی با امام دارد. ما در تاشی های بعایی، حدوه

۵۰، ۶۰، گروه را متلبانی کردیم که ۱ تا از آنها

مستقیماً زیر مجموعه سازمان منافقین بودند. یعنی

گروههایی بودند که سازمان تحت پوشش آنها

کارهایش را می کرد که یکی هم گروه فرقان بود.

وقتی در مسجد ایاض فوجار شد، روی ضبط صوت

نوشته بودند هدیه گروه فرقان در صورتی که در

مسجد ایاض، جواد قدری بود که الان در پادگان

اشترافت و شهر خواه عظر یافتر است. کاملاً

مشخص بود که گروه فرقان ایار دست سازمان

است. از این گروهها زیاد بودند، از جمله آرمان

مستضعفین یا گروهی که مرحوم قالویی را شهید

کردند و یا افجاعی که آمد و محمد کچونی را زد.

اینها همچو سازمان منافقین بودند. ■

گودرزی مهره سازمان منافقین بود. آنها
می دانستند که شهید مهدی عراقی بازیو امام است و رابطه
کاملاً مشخص بود که گروه فرقان، ایزار
دست منافقین است. از این گروهها زیاد
بودند. از جمله آرمان مستضعفین یا گروهی
که مرحوم قالویی را شهید کردند. اینها

را در راهروی چایخانه می گذاشتند. یک شب که داشتیم اعلامیه را
چاپ می کردیم، پلیس شهریاری آمد و در زد. مسئول آنها به من
گفت: «تو برو توی میز بخواب!» یک میز کاری داشتند که من رفتم
توی میز خوبیام و یک بتو هم کشیدم روی خودم. مامور شهریاری
آمد و لکنی هم به ما زد که این کیست؟ مسئول چایخانه ای اینها
کارگر ماست. از صبح کار کرده و خسته بود و خواش برده. آن
بنده خدا اعلامیه امام را برداشتند و زینک یک بارنامه را گذاشته
بود. وقتی مامورها رفتند، دو مرتبه زینک را عوض و اعلامیه امام
را چاپ کرد. پشت چایخانه ای اینها، آنها عظاری ما بود. صبح
که می شد، اعلامیه ها را داخل کارن و گونی می آوردند به اینها و
ظهور انتقال می دادند به زیرزمین منزل مرحوم شهید امامی در کوچه
غیریان و منزل او می گذاشتند و بعد پخش می کردند که حاج
مهدی در این زمینه نقش بسیار مؤثری داشت.

در یکی از دستگیری هایی که من در این مرحله، مرا برند و حسابی
زندند و ده بایزه روزی شکجهام دادند. از من جزو پستی و
استخوانی نمانده بود و پای چشم هایم گود افتد و سیاه شده
بود. بعد از آزادی، همراه با شهید اسلامی و امامی و حاج مهدی
رفتیم قم خدمت حضرت امام حاج مهدی به امام گفت: «حضرت
آقا ایشان را برند و می خواستند از اطلاعات بگیرند و تا
جانی که جان داشت، زندن» بعد پشت مردم را به امام نشان داد و
خیلی ناراحت شدند و برای ما چهار نفر دعا کردند که انشاء الله
این سبرکردند و خیزیر آخرت شما باشد. شهید فضل الله محاراتی
در دفتر امام بود. می گفت وقی شما پهار نفر از در بیرون رفیق،
عدای از خلاصی قم آمدند خامت امام و امام با حاشی شسبیه به
تعیر فرمودند: «امن در روز قیامت جواب این بجهه را زنی توائم
بدهم. اینها را برده و زده و کودشان کردند، باز بلند شده اند و
آمدانه اند وینجا و می پرسند که چه کاری از دستشان برمو آید که
انجام بدنه». برخی می گویند که تجریه های شهید عراقی در فدائیان اسلام،
منگاهی که ایشان به مؤلفه رفت، بسیار به وی کمک کرد. آیا
شهید عراقی از فدائیان اسلام واره فائز ظالمی و عملیاتی شد یا
مسئول انظامات و مراسم ها بود؟

ایشان در کار انظامات و مراسم ها بود و موقعی که فرار شد ترور
تصویر را انجام بدند، هنگامی که از مراجع معجزه گرفتند در
حد محدودی کارهای نظامی نیز انجام دادند، ولی نزدیک اتفاقات،
شهید بھشتی دستور دادند که بجهه خودشان را آمده کنند که اگر
خدای نکرده کردتاری روی داد آمادگی مقابله داشته باشیم. این کار
به بنده محول شد که در منزل آقای رفیق دوست جاسوسی گذاشتیم
و با کمک عزت مطهری و آقای حاج ابوالفضل حیدری و بنده و
آقای رفیق دوست، بن کار را بستیم و تستیوت را به عهده بنده
گذاشتند. البته هم آقای نظران آمد و تیمندی کردیم، نزدیک
به ده هزار نفر را مسلح کردیم و دوره آموزشی برایشان گذاشتیم.
دوره های در مسکر آباد انجام می شدند. بعد در میدان تیر کار را
ادامه دادیم در مجموع ۲۰ سر تیم داشتیم که هر کدام ۳۰-۴۲
تاس سال ۵۷ با ایشان قطع شد؟

خبر، ما خانواده های زندانیان را اداره می کردیم. ما خیلی زندانی
داشتیم و نمی توانستیم برای ملاقات آنها برویم، چون شناسانی
می شدیم. اما ارتیاط ما از طریق خانواده ها برقرار بود.

ایشان در جلسات خانوادگی که بین دوستان تشریف داشتند،
می شد، شرکت داشتند؟

پیدا کرد، سلاح ها را رسی دادیم. شهید عراقی در
 تمام این مراحل به ما کمک می کرد.

از رویداد فرضیه چه خاطره ای دارد؟

فرضیه فرضیه مهمی است. وقی جریان خانه
امام و آن بر نامه های پیش از آمد قرار شد ما یک گروهی
 بشویم و به منزل امام برویم. صبح به صحن امام
رفتیم و بجهه های جمع شدند و با پالاکار می دادیم
منزل امام و به ما گفتند که بعداز ظهر در مدرسه
فیضیه، مراسم هشت و هنگی آمده بودند آقای بهشتی هم
بیانند. حاج مهدی عراقی در منزل امام نقش مهمی
داشت. ما رفتم خدمت امام و دست ایشان
را بوسیلیم. آقاهایی هایز ای ایشان را
موقع مسئول گمیته بودند، توسط آقای میرزا زانی هزار قصہ سلاح
گرفتیم و تجهیز شدیم. الحمد لله آمده بودم. وقتی انقلاب قوام
پیدا کرد، سلاح ها را رسی دادیم. شهید عراقی در

دادگاه، اقضای مؤلفه اسلامی.

